

**Protokoll til styremøte i
Raseklubb for dansk/svensk Gårdshund
25.11.20**

Tilstede: Marit H. Autrey, Anne G. Ulekleiv, Wenche Sandbæk, Finn Abrahamsen, Elinor Gran og Magnhild Opdahl. Ramona Tatijana Lorieri-Skog og Camilla B. Horvei for avlsrådet.

Tid: kl. 19.00

Sted: Skype

Dagsorden

Sak 43/20: PLL

Avlsrådet har revidert dokumentasjon og supplert med ønsket informasjon iht. vedtak på møtet 15.11.20. Dokumentasjonen ble gjennomgått og styrets medlemmer fikk stilt spørsmål og diskutert innholdet.

Styrets forslag er at avlsrådets dokumentasjon godkjennes og publiseres på hjemmesiden så raskt som mulig, samt i neste nummer av Gårdshunden etter korrekturlesing.

Avlsrådets dokumentasjon er vedlagt.

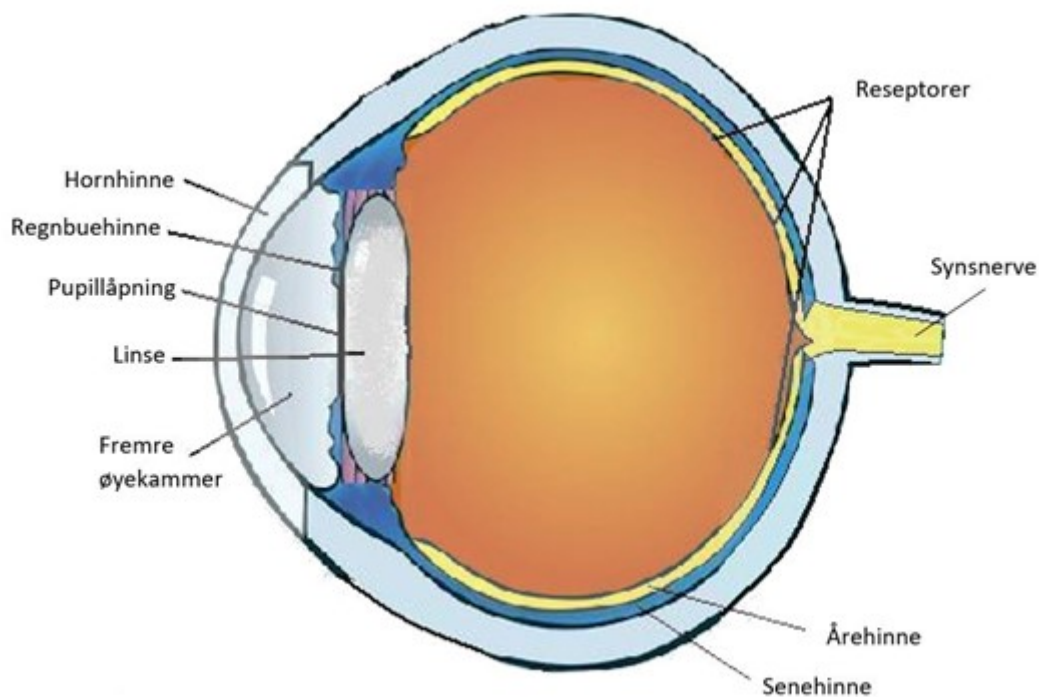
Vedtak: Enstemmig vedtatt

Anne G. Ulekleiv
Sekretær

Primær linseluksasjon hos Dansk/svensk gårdshund

Hva er linseluksasjon?
Informasjon hentet fra NKK

Linseluksasjon er betegnelsen på en tilstand der linsene i øynene løsner og glir ut av sin normale stilling. Linsene sitter normalt inne i øyet like bak pupillen. Linsen holdes på plass av tynne fibre og muskler, som kan trekke seg sammen og forandre linsens form og dermed lysets brytning. På denne måten sikrer linsen at lyset treffer netthinnen (med synscellene) riktig, og synet blir skarpt. Bildet under viser øyets oppbygging:

Kliniske symptomer: Ved linseluksasjon ryker fibre som holder linsen i posisjon, slik linsen glir ut av stilling. Dersom linsen faller framover i øyet kan drenasjen av kammervæske forstyrres slik at det trykket i øyet øker. Tilstanden heter glaukom, også kalt grønn stær. Dette er svært smertefullt, og kan resultere i blindhet og det kreves derfor umiddelbar dyrlegebehandling.

Diagnose – behandling: Klinisk diagnose kan stilles ved øyeundersøkelse (øyelysning) foretatt av en autorisert øyelyser. Resultatene fra øyelysning registreres i DogWeb for alle raser. Både linseluksasjon og sekundærforandringer i form av glaukom krever langvarig behandling. Øyelysning sier ingenting om hvorvidt hunden bærer genet for PLL.

Nedarving: Hunder som har genet for linseluksasjon fra både mor og far (homozygot) vil med stor sannsynlighet utvikle sykdommen. I tillegg vil sannsynligvis en viss prosent av bærerne bli syke. En hund som er fri for det aktuelle sykdomsgenet vil ikke utvikle linseluksasjon på grunn av denne mutasjonen, men kan selvsagt utvikle sykdommen av andre årsaker. Det er mulig at det også finnes andre mutasjoner som gir linseluksasjon hos de ulike rasene. DNA-testing erstatter ikke øyelysning, men er et supplement.

Per i dag finnes det ingen innrapporterte tilfeller av bærere innen rasen som har blitt syke i Norge.

NKK skriver om PLL:

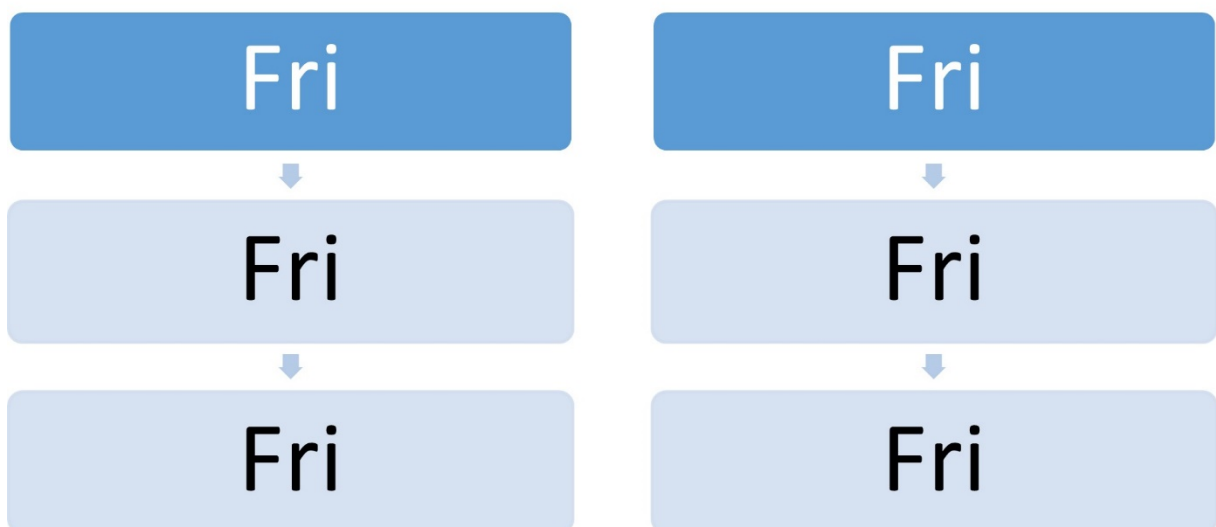
«Dersom en bærer brukes i avl, må den kun pares med en hund som er testet fri for dette genet. Da vil ca. halvparten av avkommene være bærere, mens resten vil være fri for genet. Ingen avkom etter en slik kombinasjon vil utvikle sykdommen. En bærer skal ikke pares med en annen bærer eller en hund som er syk/affisert.»

Avlsrådet utreder:

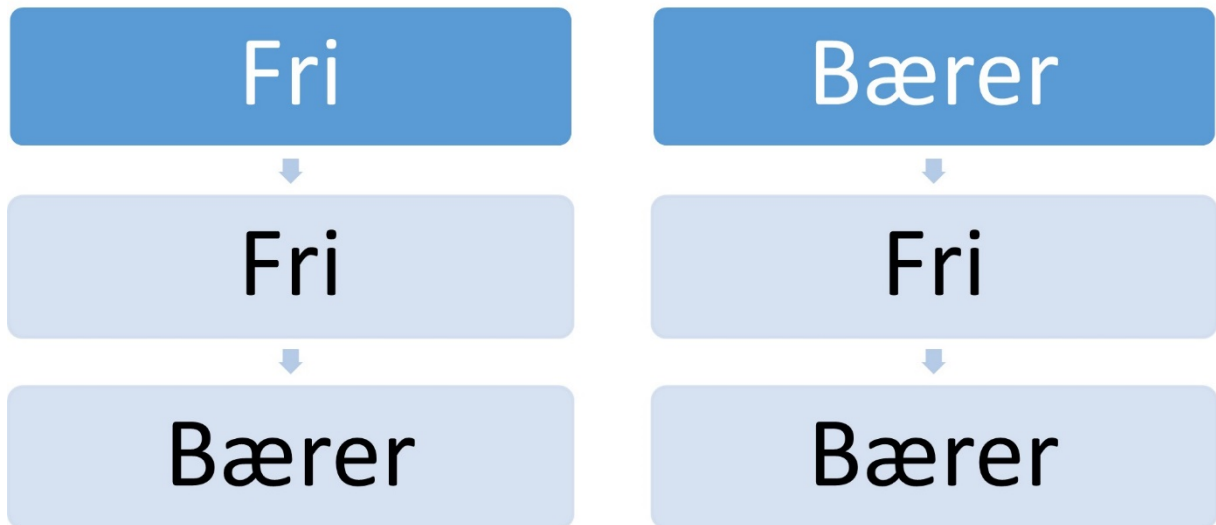
Tabellen under viser nedarvingen enkelt forklart i prosent, selv om man innen et kull vil finne avvik fra dette. For eksempel kan man i et kull med fire valper med fri/bærer som foreldre få tre fri og en bærer eller omvendt.

		Parent 2		
		Clear	Carrier	Affected
Parent 1	Clear	100% clear	50% Clear 50% Carrier	100% carrier
	Carrier	50% Clear 50% Carrier	25% Clear 50% Carrier 25% affected	50% Carrier 50% Affected
	Affected	100% carrier	50% Carrier 50% Affected	100% affected

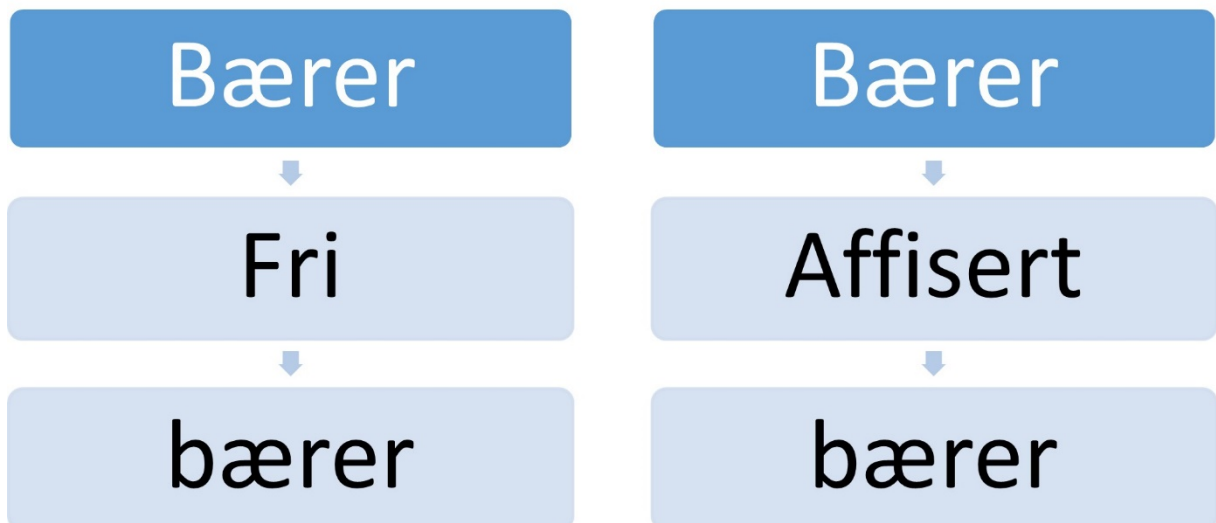
Avkom fra fri/fri parring trenger ikke testes for genet, og regnes free by parantage:

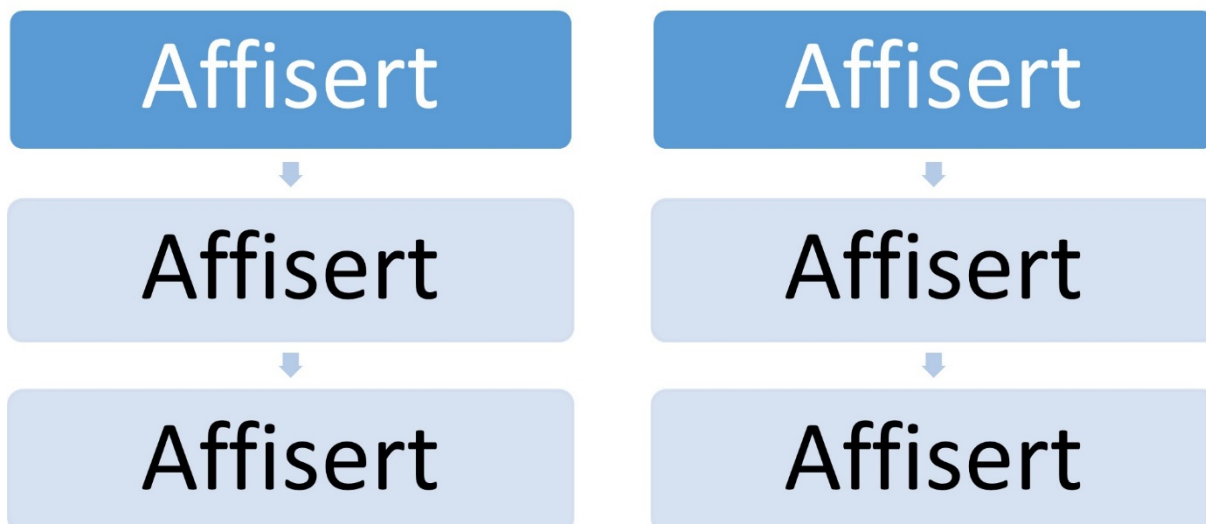
Avkom i kombinasjon hvor en av foreldrene er fri, og en er bærer vil gi 50% fri, og 50% bærere. Avkom etter slike kombinasjoner bør testes før videre avl, men ingen av avkommene vil selv bli syke:

Bærer som parres med bærer, vil gi 25% frie avkom, 50% bærere og 25% affisert. Kombinasjoner med bærer mot bærer anbefales ikke da det kan gi syke avkom. Avkom fra slike kombinasjoner anbefales testes på grunn av risikoen for sykdom:

To affserte hunder som parres vil få 100% affserte avkom:

Veien videre

Når man parer bærer med bærer kan det før eller siden gi syke dyr. Både oppdrettere og raseklubb har et felles ansvar for at dette ikke skjer. Innrapporterte tester og linjer som har bærere, gir i dag såpass stor sannsynlighet for at det kan skje at vi må tenke forebyggende.

Vi understreker at det ikke ønskelig å utelukke bærere fra avl da vi kan miste verdifullt avlsmateriale. Det vi kan gjøre er å oppfordre til at de som har avkom etter kjente bærere tester avlsdyr slik at man unngår dobling på genet ADAMTS17. Vi unngår syke dyr ved å sikre at man ikke parrer en bærer med en bærer. Om dette med tiden viser seg å bli et problem kommer vi i en situasjon der hele rasen må testes for PLL. Dette kan vi unngå ved å være bevisst vårt ansvar allerede nå og det er viktig å følge med på utviklingen.

PLL er en smertefull sykdom som nesten alltid ender i blindhet hos hunden, og store kostnader for valpekjøper/oppdretter. Vi bør gjøre det vi kan for å unngå dette. Prosentvis vil ca. halvparten av avkommene til en bærer av PLL også være bærer for genet. De avkom som er tenkt i avl etter bærer bør derfor testes før de går i avl. Viser det seg at avkommet er bærer er det viktig å finne en partner som er fri, enten gjennom DNA test eller gjennom at linjene er testet fri. Ved tvil anbefaler vi at man tester og/eller kontakter avlsrådet for veiledning.

Jo flere som tester, jo flere alternativer til avlsdyr har vi for å kunne gjøre riktige kombinasjoner. Det er viktig at alle som har testresultater sender inn til avlsrådet slik at vi kan yte best mulig veiledning. Dette gjelder både fri, bærer eller affisert resultat. Alle resultater som innrapporteres behandles konfidensielt. Bærer skal kun pares med hund som er testet fri eller er fri by parentage.

Per i dag velger vi avlsrådet å komme med anbefaling om at linjer med kjente bærere testes før avl, og at bærere kun pares med frie hunder.

Er din hund bærer, er det viktig at du får testet avlspartner før en eventuell parring. Avlsrådet sitter med informasjon om linjer med kjente bærere, og kan veilede i prosessen med å finne en avlspartner til din hund. Valpekjøpere som har spørsmål, kan også henvende seg til avlsrådet for veiledning. Man skal huske på at mange velger å teste uten å offentliggjøre resultatet, spør derfor din oppdretter før parring eller kjøp av hund.

Det er viktig å påpeke at hunder som er affisert **ikke** skal brukes i avl.

Nyttige linker:

Den finske raseklubben har opprettet en nordisk oversikt. Her kan du sende inn resultat for din hund (både om hunden er testet fri eller bærer) samt se oversikt over hunder hvor eier har valgt å offentliggjøre resultat. Vi oppfordrer til åpenhet og at alle deler sine resultater.

www.pihakoirat.net/rotu/terveyspankki/pli-geenitestatut/

NKK sin side www.nkk.no, søk på PLL

Hvordan gå frem for å teste?

Det finnes forskjellige laboratorier man kan teste på.

Noen av disse er Labogen, MyDogDna og Optigen. Man kan ta prøven på to måter, enten via blodprøve, eller via swabertest.

Begge deler er sikre, og begge bør utføres av en autorisert veterinær. MyDogDna:

www.mydogdna.com

Testen heter Mydogdna og koster 99 euro. Denne testen inneholder flere avlesninger, inkludert hårlag, farge, halelengde osv for de som er interessert i det.

Labogen er blant de raskeste og rimeligste og så enkelt er det.

Om du registrerer deg som oppdretter, får du oppdretterrabatt på ca 33% rabatt. Slik at en PLL test som pr d.d. koster € 58,- betales du € 38,66

Du bestiller enkelt på nett. <https://shop.labogen.com/en/genetic-test-order/dog/danish-swedish-farmdog/>

Login

You are new at Labogen?

Du fyller ut skjema på nett og laster opp bilde eller pdf av eks kennelnavnet eller en prinsstreen fra Dogweb. Det koster ingenting å registrere seg.

Registration

The fields marked with * are required

Title*	<input type="text" value="Please select"/>
First name*	<input type="text"/>
Last name*	<input type="text"/>
Upload document*	<input type="button" value="Search"/> breeding certificate or kennel registration certificate; max. 5 MB; accepted file formats: PDF, JPG
Your Email address*	<input type="text"/>
Re-enter your Email address*	<input type="text"/>
Your password*	<input type="text"/>
Re-enter your password*	<input type="text"/>

Your password must contain at least 8

Your benefits

As a breeder or representative of a breeders' association, you receive numerous benefits. To secure your premium package, first use your contact details to register on this page and get a discount on a multiplicity of tests.

Once your details have been submitted, **LABOGEN's** employees review your registration and activate your account **within three working days**. You will receive an email at the address provided to inform you that your account has been activated.

Phone

Street and number*

Zip code *

Country*

VAT ID

Breeders' association*

I hereby accept the [data protection regulations](#)

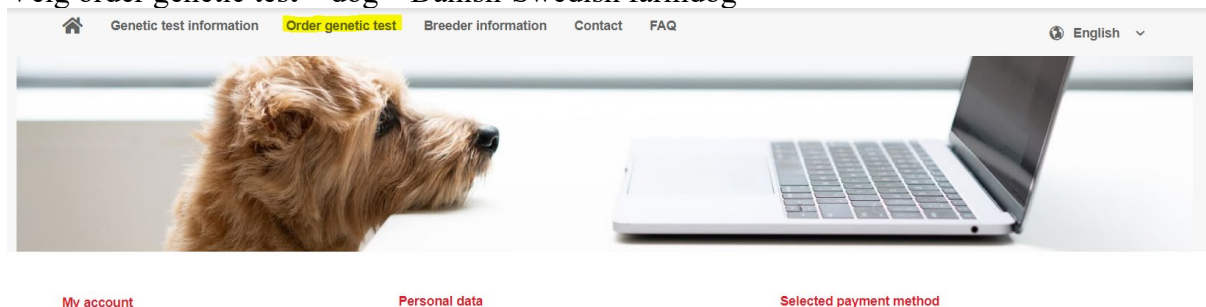

Please enter these characters in the following text field.

[Send registration](#)

Når du har fylt ut dette så får du innloggingsinformasjon slik at de rabatterte prisene automatisk kommer opp.

Velg order genetic test – dog – Danish-Swedish farmdog

[My account](#)

[Personal data](#)

[Selected payment method](#)

Deretter velger du hvilken test du vil ha og legger i handlekurv.

3 Select genetic test:

Genetic diseases
Sample material: 0.5 – 1.0 ml EDTA blood or 2 x cheek swab (dog & cat) / approx. 20 mane-tail hair (horse)

Sampling information

☐ Brachyuria (stumpy tail) ⓘ €38.66*	☐ Hyperuricosuria (SLC) ⓘ
☐ Chondrodysplasia and -dystrophy (CDDY and IVDD risk) ⓘ €38.66*	☐ Malignant hyperthermia (MH) ⓘ
☐ Degenerative myelopathy exon 2 (DM exon2) ⓘ €50.42*	☒ Primary lens luxation (PLL) ⓘ

[> Show all tests \(for all breeds\)](#)

The product was successfully added to your shopping cart

Dog, Danish-Swedish Farmdog
(**)**
Primary lens luxation (PLL) **X**
€38.66*

Subtotal amount €38.66

[Proceed to checkout](#)

Gå til handlekurven. Pass på å ha hundens regnr og ID nr lett tilgjengelig og fyll ut nøye for chip blir sjekket mot nr på rekvisisjonen du tar med til veterinær. Det følger også med en egen strekkode som skal være med så veterinær får merket prøven med riktig strekkode.

[Back to start page](#)

Address

Animal data

Payment & shipping

Complete order

Animal data

The fields marked with * are required

Animal name*	<input type="text"/>	Studbook number:	<input type="text"/>
Gender*	☒ female ☐ male	Microchip number	<input type="text"/>
Date of birth (dd.mm.yyyy)*	<input type="text"/>	Tattoo number	<input type="text"/>
Coat colour	<input type="text"/>		

Already registered animals (Reorder)

Save and order for another animal

Proceed to checkout

Deretter mottar du en e-post med dokumentene du trenger. Pris på evt blodprøve kommer ekstra. Pris varierer fra klinikk til klinikk.
Veterinær sender prøvene til Labogen.